

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 3

หัวข้อเนื้อหา

1. ลำดับราชวงศ์จีน
2. สมัยก่อนประวัติศาสตร์
3. ยุคโบราณสมัยประวัติศาสตร์
4. สมัยราชวงศ์
5. จีนยุคใหม่

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สืบค้น อธิบาย และนำเสนอประวัติศาสตร์ของประเทศจีนอย่างถูกต้อง
2. เปรียบเทียบระหว่างประวัติศาสตร์จีนกับประวัติศาสตร์ไทยเบื้องต้นได้
3. อธิบายและสรุปแนวคิดที่ได้จากการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของจีนได้
4. เห็นความสำคัญของการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้าน

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ทดสอบก่อนเรียน
2. แบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยผู้สอนแบ่งหัวข้อให้แต่ละกลุ่ม และให้สมาชิกในกลุ่มศึกษาเอกสารประกอบการสอน เรื่องภูมิศาสตร์ของประเทศจีน
3. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปสาระสำคัญจาก เรื่องประวัติศาสตร์จีนพื้นฐานที่ควรรู้ เขียนข้อสรุปลงในกระดาษ A4 และส่งตัวแทนออกมารายงาน
4. ใช้คำถามกระตุ้นให้คิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จีนโดยใช้ประสบการณ์เดิม
5. ผู้สอนบรรยายประกอบสไลด์ MS-Power Point
6. ให้นักศึกษาทุกคนทบทวนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จีนพื้นฐานที่ควรรู้ แล้วเขียนผังความคิด (mind mapping)
7. ให้นักศึกษา ศึกษาลำดับราชวงศ์จีนจากสื่ออื่นๆนอกเหนือจากเอกสารประกอบการสอน และเขียนข้อสรุปลงในกระดาษ A4 โดยส่งตัวแทนออกมารายงาน
8. ผู้สอนสรุป และให้นักศึกษาทุกคนทบทวนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จีนพื้นฐานที่ควรรู้ แล้วเขียนสรุปตามความเข้าใจเป็นรายบุคคล
9. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด เรื่องประวัติศาสตร์จีนพื้นฐานที่ควรรู้
10. ทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาภูมิหลังทางสังคมของชาวจีน
2. เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม power point และเครื่องฉายภาพ (LCD projector)
3. MS-Power Point เรื่อง ประวัติศาสตร์เงินพื้นฐานที่ควรรู้
4. ใบงานที่ 3 เรื่อง สืบค้นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประเทศจีน
5. ตารางลำดับราชวงศ์จีน

การวัดผลและประเมินผล

1. ตรวจสอบผลงานจากการทำใบงานที่ 3
2. การประเมินผลการนำเสนอผลงานการสืบค้น
3. สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม

บทที่ 3

ประวัติศาสตร์จีนพื้นฐานที่ควรรู้

1. ลำดับราชวงศ์จีน

ช่วงเวลา	ยุคสมัย	朝代
ก่อน ค.ศ.2100-1600	ยุคเซี่ย	夏
ก่อน ค.ศ.1600-1046	ยุคซาง	商
ก่อน ค.ศ.1046-771	ยุคโจวตะวันตก	西周
ก่อน ค.ศ.770-221	ยุคโจวตะวันออก	东周
	ยุคชุนชิว (770-476 B.C.)	春秋
	ยุคจ้านกั๋ว (475-221 B.C.)	战国
ก่อน ค.ศ.221-207	ราชวงศ์ฉิน	秦
ก่อน ค.ศ.206-ค.ศ.9	ยุคฮั่นตะวันตก	西汉
ค.ศ.9-21	ยุคซิ่น	新
ค.ศ.21-220	ราชวงศ์ฮั่นตะวันออก	东汉
ค.ศ.220-280	ยุคซานกั๋ว(สามก๊ก)	三国
	ยุคเว่ย(ค.ศ.220-265)	魏
	ยุคสู่(ค.ศ.221-263)	蜀
	ยุคอู๋(ค.ศ.226-280)	吴
ค.ศ.265-316	ยุคจินตะวันตก	西晋
ค.ศ.317-420	ยุคจินตะวันออก	东晋
ค.ศ.420-588	ยุคหนานฉาว(ฉาวใต้)	南朝
	ราชวงศ์ซ่ง(ค.ศ.420-478)	宋
	ราชวงศ์ฉี(ค.ศ.479-501)	齐
	ราชวงศ์เหลียง(ค.ศ.502-556)	梁
	ราชวงศ์เฉิน(ค.ศ.557-588)	陈
ค.ศ.386-588	ยุคเป่ย์ฉาว(ฉาวเหนือ)	北朝
	เป่ย์เว่ย์หรือเว่ย์เหนือ(ค.ศ.386-533)	北魏
	ตงเว่ย์หรือเว่ย์ตะวันออก(ค.ศ.534-549)	东魏

ช่วงเวลา	ยุคสมัย	朝代
	ซีเว่ยหรือเว่ยตะวันตก(ค.ศ.535-557)	西魏
	เป่ย์ฉีหรือฉีเหนือ(ค.ศ.550-577)	北齐
	เป่ย์โจวหรือโจวเหนือ(ค.ศ.557-588)	北周
ค.ศ.581-618	ราชวงศ์สุย	隋
ค.ศ.618-907	ราชวงศ์ถัง	唐
ค.ศ.907-960	สมัยอู่ต้ายหรือสมัยห้ายุค	五代
ค.ศ.907-979	ยุคสิ่อก้าวหรือยุคสิบรัฐ	十国
ค.ศ.960-1279	ยุคซ่ง	宋
	ยุคเป่ย์ซ่งหรือซ่งเหนือ(ค.ศ.960-1127)	北宋
	ยุคหนานซ่งหรือซ่งใต้(ค.ศ.1127-1279)	南宋
ค.ศ.916-1125	ยุคเหลียว	辽
ค.ศ.1038-1227	ยุคซีเซี่ยหรือเซี่ยตะวันตก	西夏
ค.ศ.1115-1234	ยุคจิน	金
ค.ศ.1279-1368	ราชวงศ์หยวน	元
ค.ศ.1368-1644	ราชวงศ์หมิง	明
ค.ศ.1644-1911	ราชวงศ์ชิง	清
ค.ศ.1911-1949	ประเทศสาธารณรัฐจีน	中华民国
ค.ศ.1949-	ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน	中华人民共和国

ภาพที่ 3.1 ตารางแสดงลำดับราชวงศ์จีน

ที่มา (www.baidu.com/中国历史 1 มิถุนายน 2559)

2. สมัยก่อนประวัติศาสตร์

ยุคหินเก่า จีนเป็นดินแดนที่มนุษย์อาศัยเป็นเวลานานที่สุดในทวีปเอเชีย หลักฐานที่พบคือ มนุษย์หยวนโหม่ว (元谋人) (yuanmou man) มีอายุประมาณ 1,700,000 ปี ล่วงมาแล้ว ถูกค้นพบในปี ค.ศ. 1965 ที่มณฑลยูนนาน ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน และพบโครงกระดูกมนุษย์ปักกิ่ง (北京人) (bei jing ren) มีอายุประมาณ 700,000 ปี - 200,000 ปีล่วงมาแล้ว ถูกค้นพบในปี ค.ศ. 1929 ที่บริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของปักกิ่ง (北京西南周口店龙骨山山洞里) และพบหลักฐานมนุษย์ถ้ำ (山顶洞人) (shan ding dong ren) มีอายุประมาณ 18,000 ปี ล่วงมาแล้ว ถูกค้นพบในปี ค.ศ. 1930 ที่บริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของปักกิ่ง (北京西南周口店龙骨山顶部的山洞里)

ยุคหินกลาง มีอายุประมาณ 10,000 ปี - 6,000 ปีล่วงมาแล้วใช้ชีวิตกึ่งเร่ร่อน ไม่มีการตั้งหลักแหล่งถาวร มีการพบเครื่องถ้วยชาม หม้อ มีการล่าสัตว์ เก็บอาหาร เครื่องมือหินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คือ หินสับ ขูด หัวธนู

ยุคหินใหม่ มีอายุประมาณ 6,000 ปี - 4,000 ปีล่วงมาแล้วเริ่มตั้งหลักแหล่งเป็นชุมชน รู้จักเพาะปลูกข้าวฟ่าง เลี้ยงสัตว์ ทอผ้า ปลูกบ้านมีหลังคา ในยุคหินใหม่นี้มีมนุษย์ทำเครื่องปั้นดินเผาที่สวยงามมากขึ้น และเขียนลายสี

ยุคโลหะ มีอายุประมาณ 4,000 ปีล่วงมาแล้วหลักฐานที่เก่าที่สุดคือมีดทองแดง แล้วยังพบเครื่องสำริดเก่าที่สุด ซึ่งนำมาใช้ทำภาชนะต่าง ๆ เช่น ที่บรรจุไวน์ กระจกเงา มีขนาดใหญ่และสวยงาม มากโดยเฉพาะสมัยราชวงศ์ซาง และ ราชวงศ์โจว

3. ยุคโบราณสมัยประวัติศาสตร์

อารยธรรมจีนเริ่มต้นเมื่อใด ถ้าจะยึดตามตำนานจีนก็ต้องบอกว่ามันเริ่มประวัติศาสตร์หน้าจาก “ผานูกู” (盘古) ซึ่งเป็นผู้สร้างจักรวาล ผู้เจ้าแผ่นดินและผู้นำอันชาญฉลาด (ในหมู่พระเจ้าแผ่นดินยุคโบราณที่เป็นที่รู้จักคือ พระเจ้าฮวงตี้ (黄帝) หยิวตี้ เป็นต้น) ผู้ซึ่งสอนชาวจีนยุคโบราณรู้จักการสื่อสารระหว่างกัน หุงหาอาหาร เครื่องนุ่งห่มและสร้างที่อยู่อาศัย

3.1 ยุคเซี่ย (夏朝) (2000-1500 B.C.)

เล่ากันว่า ในสมัยเหยา (尧) นั้นแม่น้ำหวงเหอ (黄河) เกิดอุทกภัยน้ำหลากเข้าทำลายบ้านเมือง ทำให้ชาวบ้านต้องอพยพไปอาศัยอยู่บนต้นไม้หรือบนยอดเขาเท่านั้น ซึ่งภายหลังพระเจ้าอู๋ (禹) ใช้เวลา 13 ปีในการแก้ปัญหาอุทกภัยนี้สำเร็จ และได้รับขนานนามว่า ต้า-ยวี่ (大禹)

ปกครองจีนในช่วง 2100-1600 ปีก่อนคริสตกาล มีอำนาจอยู่แถบมณฑลชานสีในปัจจุบัน ใกล้ลุ่มน้ำเหลือง กษัตริย์เซี่ยองค์แรกคือ พระเจ้ายวี่ เริ่มประเพณีการสืบราชสมบัติตามสายโลหิต ในระยะแรกสืบจากพี่มาสู่น้อง เมื่อพระเจ้าอู๋ขึ้นครองราชย์และสถาปนาราชวงศ์นี้ ในปี 2070 ก่อนคริสตกาล ยังยึดหลักการสละราชบัลลังก์ตามแบบประเพณีนิยมของพระเจ้าเหยา และพระเจ้าซุ่นแก่ผู้ที่มีความสามารถ โดยเตรียมให้ อี้ ผู้ช่วยรับช่วงสืบราชสมบัติ แต่หัวหน้าเผ่าต่างๆสนับสนุน ฉี่ โอรสของพระเจ้าอู๋ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณธรรมและมีความสามารถอีกคนหนึ่ง จึงได้สืบทอดอำนาจต่อจากพระบิดา ด้วยการสถาปนาราชวงศ์เซี่ยขึ้น นับเป็นครั้งแรกที่ตำแหน่งเจ้าผู้ครองราชย์เป็นการ สืบสันตติวงศ์ โดยการสืบทอดสมบัติจากพ่อสู่ลูก พี่สู่น้องไปเรื่อยๆ การสืบทอดแบบนี้ทำให้เกิดลักษณะการปกครองประเทศด้วยวงศ์สกุลเดียวขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศจีน

ราชวงศ์เซี่ยมีประวัติยาวนานเกือบ 500 ปี มีกษัตริย์ปกครองทั้งสิ้น 17 องค์ จนกระทั่งพระเจ้าเจี๋ย (桀) ซึ่งมีนิสัยโหดร้าย ไร้คุณธรรม จึงเป็นที่เกลียดชังของประชาราษฎร์ ผู้นำเผ่าซาง ชื่อ ทัง ผนึกกำลังกับเผ่าต่างๆทำสงครามขับไล่พระเจ้าเจี๋ยและเอาชนะได้ที่ หมิงเถียว (ตั้งอยู่บริเวณใกล้เมืองไคเฟิง มณฑลเหอหนานในปัจจุบัน) พระเจ้าเจี๋ยหนีและสิ้นพระชนม์ที่หนานเฉา (อำเภอเฉาเซี่ยน มณฑลอานฮุยในปัจจุบัน) ราชวงศ์เซี่ยจึงล่มสลายอย่างสมบูรณ์

ราชวงศ์เซี่ยถือเป็นราชวงศ์แรกในยุคประวัติศาสตร์จีนโบราณ ก่อนที่นักโบราณคดีจะค้นพบหลักฐานในยุคโลหะในบริเวณอันหยาง (安阳) มณฑลเหอหนาน (河南) ในปี 1928 เราไม่สามารถแยกได้ว่าการก่อเกิดของราชวงศ์เซี่ยเป็นเพียงตำนานหรือเป็นเรื่องจริงในประวัติศาสตร์ แต่หลักจากนักโบราณคดีได้ค้นพบหลักฐานโดยเฉพาะในทศวรรษ 1960 และ 1970 ได้ค้นพบภาชนะทองเหลืองและหลุมฝังศพในบริเวณเดียวกับที่ระบุในหนังสือที่เขียนไว้ตั้งแต่ยุคโบราณ เป็นการยืนยันชัดเจนกับการมีอยู่จริงของราชวงศ์เซี่ย เซี่ยเป็นยุคหัวเลี้ยวหัวต่อการพัฒนาวัฒนธรรมแบบปลายยุคหินสู่วัฒนธรรมจีนในยุคต่อมาในราชวงศ์ซาง

3.2 ยุคซาง (商朝) (1600-1046 B.C.)

ราชวงศ์ซางมีอำนาจอยู่ประมาณ 550 ปี คือ ตั้งแต่ 1600-1046 ปีก่อนคริสต์ศักราช ในช่วงนี้เริ่มมีการก่อตั้งกองทหาร ข้าราชการและมีการลงโทษตามกฎหมาย มีกษัตริย์ปกครองทั้งสิ้น 31 พระองค์ เมื่อพระเจ้าเจี๋ยแห่งราชวงศ์เซี่ยซึ่งไร้คุณธรรมสร้างความเกลียดชังแก่คนทั้งแผ่นดินเพิ่มขึ้น จนกระทั่งเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีขอบพฤติกรรมของพระองค์ รวมตัวกันเป็นกองกำลังเพื่อต่อต้านการปกครองของเจ้าแผ่นดิน ทัง มีอำนาจอยู่แถบเมืองซางได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้าเผ่าต่างๆจึงใช้กำลังพลและอาวุธโค่นล้มการปกครองของราชวงศ์เซี่ย แล้วสถาปนาราชวงศ์ซางขึ้น โดยตั้งเมืองหลวงที่เมืองปี้ว (อำเภอเฉาเซี่ยน มณฑลซานตงปัจจุบัน) เนื่องจากทังเป็นชนชั้นสูงในราชวงศ์เซี่ยมาก่อน จึงถือว่าเป็นการปฏิวัติของชนชั้นสูงครั้งแรกในประวัติศาสตร์จีน ความเจริญในยุคนี้อยู่ที่การเกษตร การเลี้ยงสัตว์ที่ได้จากการล่าการพัฒนาที่สำคัญที่สุดในยุคนี้คือ ระบบการเขียนหนังสือ เป็นการเขียนหนังสือโดยการแกะสลักลงบนกระดูกเต่าหรือกระดูกสัตว์ที่เรียบแบนที่เรียกว่า (甲骨文) นอกจากนั้นยุคนี้ยังเริ่มมีการใช้ภาชนะสำริดอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะประเภท ถ้วยสุรา มีดวงพระจันทร์ กลองสำริด ซึ่งมีการขุดค้นพบเป็นหลักฐานกันมาก

การครองราชย์ช่วงแรกของพระเจ้าซางทังและทายาท บ้านเมืองมีความร่มเย็นเป็นสุข จนกระทั่งไปถึงพระเจ้าโจวหวัง (纣王) ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายของราชวงศ์นี้เป็นผู้เหี้ยมโหด ขูดรีดเงินทองจากราษฎรอย่างหนักเพื่อสร้างอุทยานแห่งใหม่ (酒池, 肉林) (สระสุรา, ป่านารี) และลงโทษทัณฑ์แก่ผู้ต่อต้านนโยบายหรือสร้างความขัดเคืองใจด้วยการประหารชีวิต เหล่าขุนนางเสพสุขบนความทุกข์ของราษฎรโดยเจ้าแผ่นดินไม่เหลียวแล จึงสร้างแรงกดดันและเกิดการรวมตัวของ (นาจา เจียงจื่อหย่า เอ้อหลางฯ) และ พวกเผ่าโจวซึ่งอาศัยบนที่ราบสูงและมีกำลังเข้มแข็ง โดยผู้นำ ชื่อ จีฟา ได้รวมกำลังพลกับเผ่าอื่นที่ประสบความเดือดร้อนเพื่อโจมตีกองทัพ

ของพระเจ้าโจ้วหวังซึ่งแตกพ่ายแพ้ยับเยินที่ มู่เหยีย พระเจ้าโจ้วหวังต้องฆ่าตัวตายด้วยการเผาตัวเอง ราชวงศ์ซางจึงล่มสลายลงแล้วสถาปนาราชวงศ์โจวปกครองแผ่นดินแทนราชวงศ์ซางเมื่อประมาณ 1046 ปีก่อนคริสตกาล

3.3 ยุคโจว (周朝) (1046-221 B.C.)

นักประวัติศาสตร์จีนแบ่งราชวงศ์โจวออกเป็น ราชวงศ์โจวตะวันตก และราชวงศ์โจวตะวันออก ซึ่งมีระยะครองแผ่นดินต่อเนื่องกัน 790 ปี (ยาวนานที่สุดในจีน) แต่มีการย้ายเมืองหลวงหลังจากแพ้ชนะกัน จึงแบ่งราชวงศ์นี้ด้วยทิศทางของเมืองหลวงเป็นหลัก

3.3.1 ราชวงศ์โจวตะวันตก (西周) (1046-770 ปีก่อนคริสต์ศักราช)

เผ่าโจวเป็นเผ่าเก่าแก่และใช้แซ่ จี โดยอาศัยแถบลุ่มน้ำเว่ยเหอ ต่อมาย้ายถิ่นไปอยู่ ฉีซาน (ด้านเหนืออำเภอฉีซาน มณฑลส่านซีปัจจุบัน) ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ด้านการเพาะปลูกมากกว่า แล้วเรียกตนเองว่า ชาวโจว ผู้นำเผ่าทุกรุ่นต่างปรับปรุงโครงสร้างเผ่า ก่อสร้างบ้านเรือน และกำหนดตำแหน่งขุนนาง ทำให้มีลักษณะของชาติรัฐชัดขึ้น เมื่อผู้นำนามว่า จีฟา ทำลายราชวงศ์ซางสำเร็จแล้ว จึงสถาปนาราชวงศ์โจวขึ้นปกครองแผ่นดิน และเปลี่ยนพระนามเป็น พระเจ้าโจวอู่หวัง แล้วสร้างเมืองหลวงใหม่ที่ เมืองเฮ่า (ด้านตะวันตกอำเภอฉางอาน มณฑลส่านซีปัจจุบัน) นักประวัติศาสตร์เรียกแผ่นดินโจวช่วงนี้ว่า ราชวงศ์โจวตะวันตก นอกจากนั้นยังริเริ่มปูนบำเหน็จความชอบด้วยที่ดินและทรัพย์สินแก่ขุนนางซึ่งสร้างความชอบแก่แผ่นดินหรือเจ้าแผ่นดินเป็นครั้งแรกด้วย

ราชวงศ์โจวกำหนดระบบสืบสายวงศ์ขึ้นใช้อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก โดยกำหนดว่า ตำแหน่งกษัตริย์หรือเจ้านครรัฐต่างๆ ต้องสืบทอดเฉพาะบุตรคนโตของภรรยาเอกเท่านั้น บุตรที่เหลือจะรับการแต่งตั้งในตำแหน่งต่ำลงไป การสืบทอดชัดเจนนี้สร้างความมั่นคงแก่ราชวงศ์ยิ่งขึ้น เมื่อล่วงถึงสมัยของพระเจ้าโจวโยวหวัง เมืองเฮ่าซึ่งเป็นเมืองหลวงเกิดแผ่นดินไหว ร้ายแรง เกิดโรคระบาด ประชาชนลำบากยากแค้นโดยกษัตริย์ไม่สนใจไยดี กลับลุ่มหลงสุรานารี และความบันเทิงหรูหรา ส่วนขุนนางประจบสอพลอ ไม่ทำงานตามหน้าที่ ทำให้เจ้านครรัฐบางคนรวมตัวกับชนเผ่าฉีหวินหรงเข้าโจมตีและปลงพระชนม์กษัตริย์ ถือเป็นจุดสิ้นสุดอาณาจักรโจวตะวันตก

3.3.2 ราชวงศ์โจวตะวันออก (东周) ยุคชุนชิว (春秋) ยุคจ้านกั๋ว (战国) (770-221 ปีก่อนคริสต์ศักราช)

ปีที่ 770 ก่อนคริสต์ศักราช ราชสำนักของโจวต้องถูกบังคับให้ย้ายเมืองหลวงไปทางตะวันออก มาตั้งมั่นอยู่ที่เมืองลั่วหยาง มณฑลเหอหนาน เพราะเจ้าขุนนางพวกหนึ่งได้ร่วมมือกับพวกอนารยชนขับไล่ราชวงศ์โจว ในสมัยนี้นักกษัตริย์ในราชวงศ์โจวทรงมีอำนาจในทางศาสนา แต่การทหารและการเมืองอ่อนแอ เกิดการสู้รบระหว่างนครรัฐ เป็นเหตุให้พวกขุนนางมีอำนาจในทางตอนเหนือของจีน และรบกันเองระหว่างแคว้นแคว้นเพื่อต้องการเป็นใหญ่

ยุคชุนชิวเป็นยุคที่เต็มไปด้วยความวุ่นวาย แคว้นต่าง ๆ ไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน เกิดสงครามระหว่างแคว้นผู้คนเดือดร้อนทุกข์ยากทำให้นักปราชญ์มีโอกาส เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปรัชญา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการปกครอง เพราะผู้คนในเวลานั้นต่างก็ต้องการที่พึ่ง ผู้ปกครองก็ต้องการแม่ทัพ ผู้ปราชญ์เปรี๊ยะ จึงทำให้มีผู้คนมากมายรับฟังนักปราชญ์ อย่างขงจื้อ เล่าจื้อ และซุนวูผู้เขียนพิชัยสงคราม

ยุคจ้านกั๋ว ต้นยุคชุนชิวแผ่นดินจีนมีประมาณสองร้อยนครรัฐ แต่สงครามแย่งชิงอำนาจหรือแผ่ขยายอิทธิพลต่างผนวกดินแดนต่างๆเข้ากับรัฐผู้ชนะจนกระทั่งเหลือเพียงรัฐใหญ่ เจ็ดรัฐมหาอำนาจในตอนปลายยุคชุนชิวนักประวัติศาสตร์จีนเรียกว่า เจ็ดมหานครรัฐแห่งยุคจ้านกั๋ว (战国七雄) ได้แก่ รัฐฉี (齐) รัฐฉู่ (楚) รัฐเยียน (燕) รัฐหาน (韩) รัฐเจ้า (赵) รัฐเว่ย (魏) และรัฐฉิน (秦) ยุคสมัยนี้มีสงครามดุเดือดระหว่างรัฐต่อเนื่อง รัฐฉินกับรัฐฉีได้รับการขนานนามเป็นสองรัฐมหาอำนาจฟากตะวันออกและฟากตะวันตก ซึ่งถือเป็นคู่ล่ออำนาจต่อกัน ยุคนี้สิ้นสุดโดยการขึ้นครองอำนาจของ อี้จิ้ง แห่งรัฐฉิน หรือที่รู้จักกันในนาม จินซีฮ่องเต้ (พระเจ้าฉินสื่อหวงตี้) โดยถือเป็นจักรพรรดิองค์แรกของจีน

4. สมัยราชวงศ์

4.1 ราชวงศ์ฉิน (秦朝) (221-206 ปีก่อนคริสต์ศักราช)

เป็นยุคแห่งการรวมชาติจีนหลังจากที่แตกแยกเป็นก๊กเป็นเหล่า ในสมัยจ้านกั๋ว (战国) เมื่อรัฐฉินซึ่งอยู่ทางตะวันตกของจ้านกั๋ว ได้รวบรวมก๊กต่าง ๆ สำเร็จก็สถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์องค์แรกของแผ่นดินโดยเรียกว่า “ฉินสื่อหวง” (秦始皇) ในปี 221 ก่อนคริสตกาล เมืองหลวงตั้งอยู่ที่เสียนหยาง (咸陽) บริเวณเมืองซีอานปัจจุบัน

กษัตริย์ฉินสื่อหวงได้ปฏิรูปการปกครองประเทศจีนอย่างขนานใหญ่ โดยรวมศูนย์อำนาจการปกครองโดยไม่คำนึงถึงรัฐที่ถูกปกครอง การบังคับประชาชนให้ใช้มาตรฐานที่กำหนดขึ้นอย่างรวดเร็วเพื่อให้การรวมประเทศสมบูรณ์ จึงเลือกใช้วิธีค่อนข้างบีบคั้นและรุนแรงด้วยการประหารเหล่าปัญญาชนที่ต่อต้านคำสั่งของพระองค์และสานุศิษย์ขงจื้อ นอกจากนี้ยังออกคำสั่งเผาหนังสือในความครอบครองของขุนนางและชาวบ้านซึ่งมิใช่มาตรฐานของพระองค์ทั้งหมด แล้วเร่งเผยแพร่มาตรฐานของแผ่นดินโดยเร็ว

ในด้านการทหาร กษัตริย์ฉินสื่อหวงสร้างแนวปกกันพวกป่าเถื่อนจากทางเหนือโดยการสร้างกำแพงต่อเชื่อมกำแพงเดิมที่อยู่เดิม จากการก่อสร้างของรัฐต่าง ๆ สมัยจ้านกั๋ว การก่อสร้างนี้ทำให้กลายเป็นกำแพงขนาดยาวนานนับหมื่นลี้ จึงเรียกกำแพงนี้ว่า “กำแพงหมื่นลี้” (万里长城) การก่อสร้างกำแพงต้องใช้เงินทองและแรงงานมหาศาล ผู้คนล้มตายจำนวนมากขณะก่อสร้าง ความไม่พอใจจึงเกิดขึ้นทุกที่ ฉะนั้น ทันทีที่กษัตริย์ฉินสื่อหวงสิ้นลงในปี 210 ก่อน

คริสต์กาล ผู้คนที่ไม่พอใจเป็นทุนเดิมอยู่แล้วก็ลุกขึ้นมาล้มล้างทันที รวมอายุของราชวงศ์ฉินแล้วไม่ถึง 20 ปี แต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบการปกครองก็ได้สืบทอดสู่ราชวงศ์สมัยต่อ ๆ มา

4.2 ราชวงศ์ฮั่นตะวันตก (西汉) ราชวงศ์ซิน (新) ราชวงศ์ฮั่นตะวันออก (东汉) (206 ปีก่อนคริสต์ศักราช - ค.ศ. 220)

ราชวงศ์ฮั่นสถาปนาโดยหลิวปังหรือจักรพรรดิฮั่นเกาจู่ ซึ่งถือเป็นจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่องค์ที่ 2 ของชนชาติจีนที่สามารถรวมประเทศจีนเป็นปึกแผ่นอีกครั้งหนึ่ง ราชวงศ์ฮั่นแบ่งเป็น 2 ช่วง ราชวงศ์ฮั่นตอนต้นมีเมืองหลวงตั้งอยู่ที่นครฉางอันจึงได้รับการขนานนามว่าฮั่นตะวันตก เมื่อถึงสมัยราชวงศ์ฮั่นตอนปลายได้ย้ายเมืองหลวงมายังนครลั่วหยางเรียกว่าฮั่นตะวันออก

ช่วงเวลาตั้งแต่ปี 206 ก่อนคริสต์ศักราชจนถึงปีคริสต์ศักราช 8 เป็นสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก จักรพรรดิฮั่นเกาจู่หรือหลิวปังสถาปนาราชวงศ์ฮั่นและตั้งเมืองหลวงที่กรุงฉางอัน ในช่วงเวลา 7 ปีที่จักรพรรดิฮั่นเกาจู่ครองราชย์ ได้เสริมสร้างการปกครองรวมศูนย์อำนาจรัฐ กำหนดนโยบายทางการเมืองที่ผ่อนภาระหน้าที่ประชาชนจำนวนหนึ่งเพื่อเสริมสร้างการปกครองของตนให้มั่นคง ในปี 159 ก่อนคริสต์ศักราช จักรพรรดิฮั่นเกาจู่ถึงแก่สวรรคต จักรพรรดิฮั่นฮุ่ยตี้รับช่วงตำแหน่งจักรพรรดิต่อ แต่ขณะนั้น อำนาจตกอยู่ในมือของพระนางลู่วีจื่อพระมเหสีของจักรพรรดิฮั่นเกาจู่ พระมเหสีลู่วีจื่อได้ครองอำนาจอยู่นาน 16 ปี นับเป็นผู้ปกครองหญิงในประวัติศาสตร์จีนที่มีเพียงไม่กี่คน ในปี 183 ก่อนคริสต์ศักราชจักรพรรดิฮั่นเหวินตี้รับช่วงตำแหน่งจักรพรรดิต่อมา จักรพรรดิฮั่นเหวินตี้และจักรพรรดิฮั่นจิงตี้(ปี 156-143 ก่อนคริสต์ศักราช) ผู้เป็นโอรสยังดำเนินนโยบาย ผ่อนภาระหน้าที่ประชาชนต่อไป ลดภาษีอากรของประชาชนให้น้อยลง ทำให้เศรษฐกิจของราชวงศ์ฮั่นเจริญเติบโตขึ้น นักประวัติศาสตร์เรียกช่วงเวลานี้ว่า “ช่วงเจริญรุ่งเรืองยุคเหวิน-จิง”

หลังจากช่วงเจริญรุ่งเรืองยุคเหวิน-จิงแล้ว ราชวงศ์ฮั่นมีกำลังที่เข้มแข็งเกรียงไกรขึ้นเรื่อยๆ ในปี 141 ก่อนคริสต์ศักราช จักรพรรดิฮั่นฮุ่ยตี้รับช่วงตำแหน่งจักรพรรดิ ฮั่นฮุ่ยตี้ได้ส่งนายพลเว่ยชิงและนายพลฮั่วชวีไปพิชิตพวก ซงหนูจนแตกพ่าย ได้ขยายขอบเขตการปกครองของฮั่นตะวันตกให้กว้างขวางขึ้น เป็น หลักประกันแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรมทางภาคเหนือของฮั่นตะวันตก หลังจากนั้น จักรพรรดิฮั่นเจาตี้ส่งเสริมให้พัฒนาเศรษฐกิจต่อไปจนทำให้ฮั่นตะวันตกพัฒนาไปถึงช่วงที่เจริญรุ่งเรืองที่สุด

หลังจากการปฏิบัติตามนโยบายผ่อนภาระหน้าที่ ประชาชน เป็นเวลานานถึง 38 ปีในรัชกาลฮั่นเจาตี้และฮั่นซวนตี้ กำลังประเทศของฮั่นตะวันตกมีความเข้มแข็งมากขึ้น แต่ในเวลาเดียวกัน อิทธิพลท้องถิ่นก็พัฒนาเข้มแข็งขึ้นเรื่อยๆ เช่นกันซึ่งคุกคามการปกครองของราชวงศ์ฮั่นตะวันตกอย่างรุนแรง เมื่อปีคริสต์ศักราช 8 หวางหมางได้ช่วงชิงตำแหน่งจักรพรรดิและเปลี่ยนชื่อเป็นราชวงศ์ซิน สิ้นสุดการปกครองของราชวงศ์ฮั่นตะวันตก

ช่วงเวลาตั้งแต่ค.ศ.25 จนถึงค.ศ.220เป็นราชวงศ์ฮั่นตะวันออก จักรพรรดิฮั่นกวางอู่ตี้ พระนามหลิวซิว สถาปนาขึ้นในปีค.ศ.25 นายหลิวซิวได้โจมตีจักรพรรดิหวางหมางจนแตกพ่าย ด้วยการสนับสนุนจากกองทหารลู่หลินซึ่งเป็นกองทหารชาวนา และช่วงชิงตำแหน่งจักรพรรดิ กลับคืน เปลี่ยนชื่อราชวงศ์เป็นฮั่นอีกครั้ง แต่ตั้งเมืองหลวงที่ลั่วหยาง ในปีที่สองรัชกาลเจี้ยนอู่ จักรพรรดิฮั่นกวางอู่ตี้มีคำสั่งให้ปฏิรูปนโยบายเก่าของจักรพรรดิหวางหมาง ปรับปรุงระบอบ การเมือง จัดตั้งตำแหน่งซึ่งซู่6คนแบ่งกันรับผิดชอบบริหารกิจการการเมืองเพื่อลดอำนาจของ เสนาบดีชั้นสูง ยกเลิกทาสหลวง ตรวจและจัดสรรที่ดินจนทำให้ประชาชน อยู่อย่างมีเสถียรภาพ จนถึงกลางศตวรรษที่1 หลังจากการปกครองประเทศของสามรัชกาลได้แก่ฮั่นกวางอู่ตี้ ฮั่นหมิงตี้ และฮั่นเจินตี้ตามลำดับ ราชวงศ์ฮั่นตะวันออกก็ได้ฟื้นฟูความเข้มแข็งเกรียงไกรของฮั่นตะวันตกใน อดีตขึ้นเรื่อยๆ ช่วงนี้คนยุคหลังเรียกว่า “ช่วงเจริญรุ่งเรืองยุคกวางอู่”

ในช่วงต้นของฮั่นตะวันออก รัฐบาลกลางได้เสริมสร้างการผสมผสานกับอิทธิพล ท้องถิ่น จึงทำให้ประเทศมีความมั่นคง ในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฮั่นตะวันออกก้าวหน้าได้พัฒนาจนมีระดับเหนือกว่าฮั่นตะวันตกอย่างรอบด้าน ในปีค.ศ.105 ไซหลุน ได้ปรับปรุงเทคนิคการผลิตกระดาษ ทำให้วิธีการบันทึกตัวหนังสือของจีนพ้นจากสมัยใช้ไม้ไผ่ และวิธีการผลิตกระดาษในฐานะที่เป็นหนึ่งในผลงานประดิษฐ์อันยิ่งใหญ่4อย่างในสมัยโบราณของ จีนได้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ในด้านวิทยาศาสตร์ วงการนักวิชาการมีนายจิ้งเหิงเป็นตัวแทน ประสบความสำเร็จในผลงาน ยิ่งใหญ่ จิ้งเหิงได้สร้างเครื่อง ”หุนเทียนอี”ซึ่งเป็นเครื่องตรวจวัด ดาราศาสตร์และเครื่อง ”ตี้ตั้งอี”เครื่องพยากรณ์แผ่นดินไหว นอกจากนี้ หัวถั่ว แพทย์ ผู้มีชื่อเสียง ในสมัยปลายฮั่นตะวันออกเป็นศัลยแพทย์ คนแรกที่เชี่ยวชาญในการผ่าตัดผู้ป่วย

4.3 ยุคสามก๊ก (三國) (ค.ศ. 220 - ค.ศ. 280)

ยุคปลายของฮั่นตะวันออก ได้เกิดกระแสการวิพากษ์การเมืองจากกลุ่มปัญญาชนและ ขุนนางผู้น้อยส่วนหนึ่ง ที่ต้องการแสดงความไม่พอใจต่อระบบการเมืองการปกครองในสมัยนั้น จนเกิดวิกฤตทางการเมือง เมื่อสิ้นรัชสมัยเหิงตี้ เหล่าขุนนางก็ยิ่งฮึกเหิมในอำนาจ ถึงกับมีการซื้อ ขายตำแหน่งทางการเมืองกันอย่างเปิดเผย อำนาจบ้านเมืองล่มสลาย สังคมเต็มไปด้วยคนจรไร้อิทธิฐาน เกิดความเดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้า เมื่อถึงรัชสมัยหลังตี้ เกิดกบฏโพกผ้าเหลืองทาง ภาคเหนือนำโดยเตียวก๊ก เข้าล้มล้างราชวงศ์ฮั่นตะวันออก บรรดาเจ้าที่ดินที่มีกำลังกล้าแข็งต่างก็ ฉกฉวยโอกาสนี้พากันตั้งตนเป็นใหญ่ ต่อสู้แย่งชิงอำนาจ จนท้ายสุดหลงเหลือเพียง 3 กลุ่มอำนาจ ใหญ่ นั่นคือ เว่ย(魏) สู่(蜀) และ อู๋(吳) หรือที่รู้จักกันในนามของ “สามก๊ก” นั่นเอง

ในช่วงปลายราชวงศ์ฮั่นตะวันออกซึ่งเป็นช่วงสมัยยุคสามก๊ก พระเจ้าเหียนเต๋ทรงถูก บังคับให้สละพระราชบัลลังก์และมอบให้วุยอ๋องโจโฉ บุตรชายของโจโฉ แต่ว่าราชวงศ์ฮั่นยังไม่ สิ้นสุดเมื่อฮั่นต๋องอ๋องเล่าปี่ ผู้เป็นพระเจ้าอาของพระเจ้าเหียนเต๋และเชื้อพระวงศ์สถาปนาตนเอง ขึ้นเป็นพระมหาจักรพรรดิในแดนเสฉวนเพื่อรักษาราชวงศ์ฮั่นและเชื้อสายราชตระกูลเล่าต่อไป

และกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นให้ฟื้นคืนอีกครั้ง แต่หลังจากพระเจ้าเล่าปี่สวรรคต พระเจ้าเล่าเสี้ยนขึ้นครองราชย์ต่อแต่พระองค์กลับไม่สนใจบริหารบ้านเมือง กลับเอาเสพสุรานารีไปวันๆ แล้วยังหุบเขามักถูกขัณฑ์กัณฑ์จนทำให้จ๊กก๊กอ่อนแอลงและถูกวุยก๊กโจมตีจนล่มสลายลง หลังจากนั้นเวลาต่อมาสุมาเอี้ยนได้ล้มล้างราชวงศ์วุยก๊ก ถูกลี้ภัยดินแดนเสฉวนของจ๊กก๊ก และตั้งอ๊กก๊กจนแตกเป็นเหตุให้แผ่นดินจีนที่ได้แตกออกเป็นสามก๊กกลับมารวมกันอีกครั้งซึ่งอยู่ภายใต้การนำของราชวงศ์ใหม่คือราชวงศ์จิ้น อันเป็นการล่มสลายของราชวงศ์ฮั่นในที่สุด

4.4 ราชวงศ์จิ้น (晉朝) และยุคหนานเป่ย์เฉา (南北朝) (ค.ศ. 265 - ค.ศ. 589)

ตั้งแต่ค.ศ. 220-589 เป็นยุคของราชวงศ์เว่ยและราชวงศ์จิ้น ปลายศตวรรษที่สอง การปกครองของราชวงศ์ฮั่นตะวันออกเสื่อมโทรมลง ประวัติศาสตร์ของจีนพัฒนาเข้าสู่ช่วงเวลาแห่งการแบ่งแยกที่กินเวลายาวนาน ช่วงเริ่มต้นคือช่วงสามก๊กได้แก่ก๊กเว่ย ก๊กซู่และก๊กอู๋(ค.ศ. 220-280) หลังจากยุคสามก๊กก็คือสมัยราชวงศ์จิ้นตะวันตก แต่ภาวะเอกภาพของจีนตะวันตกมีเวลาสั้นมาก(ค.ศ. 265-316) ต่อมาจีนก็ตกอยู่ในสภาพแบ่งแยกอีก เชื่อพระวงศ์ของจีนตะวันตกได้สถาปนาจิ้นตะวันออก(ค.ศ. 317-420)ที่ภาคใต้ของจีน ส่วนภาคเหนือตกอยู่ในสภาพรบกันวันวายระหว่างชนชาติ เกิดอำนาจรัฐต่างๆจำนวนมาก โดยรวมแล้วเรียกว่า “16 ก๊ก”

ในระบอบนี้ เศรษฐกิจภาคใต้ของจีนมีการพัฒนาไปค่อนข้างเร็ว ชนชาติส่วนน้อยในภาคตะวันออกและภาคเหนืออพยพเข้าสู่ภาคกลางของจีนเรื่อยๆ การอพยพและการกลมกลืนกันระหว่างชนชาติได้หนุนให้เกิดการผสมผสานและการแลกเปลี่ยน ในด้านวัฒนธรรม กระแสความคิดด้านอภิปรัชญาชนิดหนึ่งที่ใช้ความคิดของเต๋าอธิบายคัมภีร์ของขงจื้อแพร่หลายมาก พุทธศาสนาและศาสนาเต๋ามีการแพร่กระจายและพัฒนาท่ามกลางการต่อสู้กัน แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มักจะส่งเสริมพุทธศาสนา ในด้านวรรณคดีและศิลปะ บทกวีของกวี 7 คนในรัชกาลเจี้ยนอันและเถียวหนิงเป็นต้น ลายมือเขียนพู่กันของหวางซีจื่อ ภาพวาดของกู่ไชจื่อศิลปะทางพุทธศาสนาต่างๆในถ้ำหินเช่นถ้ำหินตุนหวงล้วนเป็นผลงานยอดเยี่ยมในยุคนี้

สมัยช่วงรัฐเหนือใต้(ค.ศ. 420-589) เป็นชื่อรวมของรัฐภาคใต้และรัฐภาคเหนือ ก๊กแรกของรัฐภาคเหนือคือเว่ยเหนือ ต่อมาเว่ยเหนือแบ่งแยกเป็นเว่ยตะวันออกและเว่ยตะวันตก ต่อมาฉีเหนือเข้าแทนเว่ยตะวันออก โจวเหนือเข้าแทนเว่ยตะวันตก และโจวเหนือก็โค่นฉีเหนือลง ส่วนรัฐภาคใต้กลับค่อนข้างไม่ซับซ้อน จากก๊กซ่ง เป็นฉี เหลียงและฉินตามลำดับ

เศรษฐกิจของภาคใต้ในสมัยนี้พัฒนาเร็วกว่าภาคเหนือเพราะภาคกลาง มีการปะทะรบกันไม่ขาดสาย ประชาชนที่อาศัยในแถบภาคกลางจึงอพยพลงภาคใต้เพื่อหนีภัยสงครามทำให้ทางใต้มีจำนวนผู้ใช้แรงงานเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นเทคนิคการผลิตที่ก้าวหน้าก็เริ่มแพร่กระจายเข้าสู่ภาคใต้มากขึ้น เป็นการส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างมาก เขตบริเวณเมืองหยางโจวเป็นเขตที่มีเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าที่สุดของรัฐภาคใต้ในด้านวัฒนธรรม ผลงานสำคัญที่สุดคือ

การพัฒนาความคิด ด้านปรัชญาที่ใช้ความคิดของเต๋า มาอธิบายคัมภีร์ของขงจื้อ ผลงานสำคัญที่สุดคือบทกวี ในยุคสมัยนี้ การแลกเปลี่ยนกับภายนอกก็คึกคักมาก จีนมีการไปมาหาสู่กับญี่ปุ่น เกาหลี เอเชียกลาง โรมตลอดจนประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย

หลังจากจีนตะวันออกสูญสิ้นลง ก็เข้าสู่ยุคสมัยรัฐเหนือใต้ซึ่งเป็นช่วงแบ่งแยก ภาคเหนือกับภาคใต้ครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์จีนซึ่งมีไม่บ่อยนัก แม้สภาพแบ่งแยกเช่นนี้จะกีดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจก็ตาม เนื่องจากการเข้าปกครองพื้นที่ภาคกลางของชนชาติจากภายนอกการผสมผสานครั้งยิ่งใหญ่ระหว่างชนชาติในบริเวณลุ่มแม่น้ำเหลืองซึ่งไม่เคยมีมาก่อน ภายใต้เงื่อนไขเช่นนี้ ชนชาติส่วนน้อยต่างๆในภาคเหนือของจีนถูกชนชาติฮั่นกลืนชาติจนกระทั่งรวมเป็นชนชาติเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ กล่าวได้ว่า การแบ่งแยกของสมัยรัฐเหนือใต้นั้นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเร่งรวมชาติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของจีน และก็เป็นขั้นตอนสำคัญที่ขาดเสียไม่ได้ของกระบวนการพัฒนาประชาชาติจีน

4.5 ราชวงศ์สุย (隋朝) และราชวงศ์ถัง (唐朝) (ค.ศ. 581 - ค.ศ. 907)

ราชวงศ์สุยปกครองประเทศเพียง 37 ปีนับตั้งแต่ค.ศ.581 จักรพรรดิสุยเหวินตี้ทรงพระนามหยางเจียนสถาปนาราชวงศ์สุยขึ้นจนถึงค.ศ.618 จักรพรรดิสุยหยางตี้ทรงพระนามหยางกว่างถูกปลงพระชนม์ด้วยการแฆวนพระศอ นับเป็นราชวงศ์ที่มีอายุสั้นมาก จักรพรรดิสุยเหวินตี้ได้สร้างคุณูปการอันยิ่งใหญ่หลายด้าน เช่น ยกเลิกระบบ6เสนาบดีของราชวงศ์โจวเหนือลง และจัดตั้งระบบ3กระทรวง6ฝ่ายขึ้น จักรพรรดิสุยหยางตี้ยังได้ตรากฎหมายใหม่โดยลดความทารุณในการลงโทษลง เมื่อเทียบกับยุคสมัยช่วงรัฐภาคเหนือกับรัฐภาคใต้ นอกจากนั้น จักรพรรดิสุยหยางตี้ยังได้จัดตั้งระบบสอบจอหงวนซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือกข้าราชการแบบใหม่ แต่จักรพรรดิสุยหยางตี้ก็ไม่มีผลงานมากนัก นอกจากการขุดลอกแม่น้ำลำคลองหลวง จักรพรรดิสุยหยางตี้มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ของจีนในด้านความโหดร้ายทารุณ เพราะโปรดให้เก็บภาษีอย่างริตนาทาเร้นจนประชาชนเคียดแค้น มาก ในที่สุดจักรพรรดิสุยหยางตี้ก็ถูกแฆวนพระศอสิ้นพระชนม์ ที่เมืองเจียงตู ราชวงศ์สุยก็เลยสิ้นสุดลง

ราชวงศ์ถังปกครองประเทศนานถึง 289 ปีตั้งแต่ค.ศ.618 เมื่อราชวงศ์ถังสถาปนาขึ้นจนถึงค.ศ.907ราชวงศ์ถังถูกจูเวินโค่นลง ราชวงศ์ถัง แบ่งได้เป็นสองช่วงจากการก่อกบฏของอันลู่ซันและลือซือหมิง ช่วงแรกเป็นช่วงที่เจริญรุ่งเรือง ช่วงหลังเป็นช่วงที่เสื่อมโทรมลง จักรพรรดิถังเกาจู่สถาปนาราชวงศ์ถัง หลี่ ลือหมิน โอรสของจักรพรรดิถังเกาจู่ได้นำกองทัพรวบรวมจีนเป็นเอกภาพใช้เวลาจนถึง10ปี หลังจากเหตุการณ์ประตู่เซวียนอู่หมิน หลี่ ลือหมินขึ้นครองราชย์จนเป็นจักรพรรดิถังไท่จง ถังไท่จงบริหารประเทศอย่างแข็งขันจนทำให้ราชวงศ์ถังเจริญรุ่งเรืองอย่างไม่เคยมีมาก่อน อยู่ในฐานะนำหน้าทั่วโลกในสมัยนั้นทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และด้านอื่นๆ ซึ่งเรียกว่า “ช่วงเจริญรุ่งเรืองรัชสมัยเจินกวน” หลังจากนั้น ในสมัยจักรพรรดิถังเสวียนจงก็เจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง เรียกว่า “ช่วงเจริญรุ่งเรืองรัชสมัยโคหยวน” ประเทศเข้มแข็ง

เกรียงไกร ประชาชนมีความมั่งคั่ง แต่หลังจากนั้นไม่นาน ในช่วงปลายรัชกาลถึงเสวียนจงได้เกิดกบฏอันลู่ซันและสี่ซือหมิง จากนั้นเป็นต้นมา ราชวงศ์ถังก็เริ่มเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ

ในสมัยราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถัง ระบบการเมืองมีการพัฒนาไปไม่น้อย และส่งอิทธิพลต่อยุคหลังมาก เช่นระบบ 3 กระทรวง 6 ฝ่าย ระบบสอบจางหงวนและระบบภาษีเป็นต้น ในด้านการต่างประเทศ ราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถังได้ใช้มาตรการที่ค่อนข้างเปิดประเทศ การแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างประเทศมีบ่อยครั้ง ในด้านวรรณคดี บทกวีของราชวงศ์ถังมีผลงานอันยิ่งใหญ่ แต่ช่วงลี้มนักกวียอดเยี่ยมเกิดขึ้น เช่นช่วงต้นของราชวงศ์ถังมีฉินจื่ออ่าง ช่วงเจริญรุ่งเรืองของราชวงศ์ถังมีหลี่ไปและตู้ฝู่ ช่วงกลางของราชวงศ์ถังมีไป จวีอี้และหยวนเจิน ช่วงปลายของราชวงศ์ถังมีหลี่ ซังอินและตู้มู่ ขบวนการส่งเสริมบทความสมัยโบราณที่หานอวี และหลิว จงหยวนริเริ่มมีอิทธิพลต่อก่อนยุคหลังมาก ลายมือเขียนพู่กันของเอียนเจินชิง ภาพวาดของหยานลี่เปิ่น อู่เต้าจื่อ หลี่ซือซุ่นและหวางเหวย ชูตระกูลที่ชื่อ ”หนี่ซังอู้อี้” และศิลปะในถ้ำหินต่างๆได้แพร่หลายจนถึงยุคปัจจุบัน ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิธีการพิมพ์และดินปืนซึ่งเป็นสองอย่างในสิ่งประดิษฐ์อันยิ่งใหญ่สื่ออย่างของจีนก็เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์ถัง

ราชวงศ์ถังช่วงหลังมีความวุ่นวายในด้านการเมือง เกิดการปะทะกันระหว่างพรรคชนวนและพรรคหลี่กับการกุมอำนาจของขุนนางชั้นที่ การลุกขึ้นต่อสู้ของชาวนาเกิดขึ้นไม่ขาดสาย ในที่สุด การลุกขึ้นสู้ที่มีผู้นำได้แก่หวงเฉา จูเวินที่เคยเป็นบริวารของหวงเฉา แต่กลับไปยอมจำนนต่อรัฐบาลราชวงศ์ถัง หลังจากนั้น ก็ฉวยโอกาสโค่นราชวงศ์ถังลง ประกาศตนเป็นจักรพรรดิ โดยสถาปนาราชวงศ์เหลียงยุคหลังซึ่งเป็นราชวงศ์แรกของสมัยอู่ใต้หรือสมัย5ราชวงศ์

4.6 ยุคห้าราชวงศ์ (五代) ยุคสิบแคว้น (十国) ยุคเหลียว (辽) ซ่ง (宋) เชี่ย (夏) จิน (金) หยวน (元) (ค.ศ. 907 - ค.ศ. 1368)

ยุคห้าราชวงศ์ ยุคสิบแคว้น ยุคเหลียว ซ่ง เชี่ย จิน หยวน นับตั้งแต่ราชวงศ์โหว่เหลียงสถาปนาขึ้นในปีค.ศ. 907 จนกระทั่งราชวงศ์หยวนล่มสลายลงในปีค.ศ. 1368 รวมระยะเวลาประมาณ 460 ปี ภายในระยะเวลา 50 ปีหลังจากที่จูเวินล้มล้างราชวงศ์ถัง แล้วสถาปนาราชวงศ์เหลียง(ในประวัติศาสตร์เรียกว่า โหว่เหลียง)ขึ้นมา ทางภาคเหนือของประเทศจีนได้เกิดราชวงศ์โหว่เหลียง (后梁) โหว่ถัง (后唐) โหว่จิ้น (后晋) โหว่ฮั่น (后汉) โหว่โจว (后周) 5 ราชวงศ์ตามลำดับ ซึ่งในประวัติศาสตร์เรียกว่า ช่วงห้าราชวงศ์ ส่วนทางภาคใต้ของประเทศจีนรวมทั้งมณฑลชานซีที่อยู่ทางตอนเหนือ ได้เกิดแคว้นเฉียนสู่ (前蜀) อู่ (吴) หมิ่น (闽) อู่เย่ (吴越) ฉู่ (楚) หนานฮั่น (南汉) หนานผิง (南平) โหว่สู่ (后蜀) หนานถัง (南唐) เป่ย์ฮั่น (北汉) สิบแคว้นตามลำดับ ซึ่งในประวัติศาสตร์เรียกว่า ช่วงสิบแคว้น

ในปีค.ศ. 960 จ้าวควงยิ่น แม่ทัพของแคว้นโหว่โจวก่อการปฏิวัติที่เฉียนเฉียว แล้วสถาปนาราชวงศ์ซ่ง ตั้งเมืองหลวงที่เมืองไคเฟิงในปัจจุบัน ในประวัติศาสตร์จีนเรียกสมัยนี้ว่า เป่ย์ซ่ง ซึ่งในสมัยนั้น ยังคงมีราชวงศ์เหลียว ซีเซีย รวมทั้งแคว้นของชนกลุ่มน้อยต่างๆอยู่ในปีค.ศ.

1127 ขนเผ่าหนี่เจินได้สถาปนาราชวงศ์จิน และเข้าโจมตีเมืองไคเฟิง ทำให้ราชวงศ์เป่ย์ซ่งล่มสลาย แต่เจ้าโจวไก้วได้สืบราชบัลลังก์ต่อ โดยการย้ายเมืองหลวงไปทางใต้ ริงปัจจุบันคือเมืองหางโจว ในประวัติศาสตร์จีนเรียกสมัยนี้ว่า นานช่ง ส่งผลให้เกิดการเผชิญหน้ากันระหว่างราชวงศ์ซ่งและจิน ต่อมาในปี.ศ. 1206 เจงกิสข่านได้ก่อตั้งแคว้นมองโกล แล้วรวมแคว้นมองโกลเป็นหนึ่ง โดยการล้มล้างแคว้นซีเซีย ราชวงศ์จินตามลำดับ ยิ่งไปกว่านั้น ยังยกทัพเดินทางไปจนถึงลุ่มแม่น้ำดานูบซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญของยุโรป และในปี.ศ. 1260 กุบไลข่านได้สืบทอดบัลลังก์ต่อจากเจงกิสข่าน ต่อมาได้ตั้งเมืองหลวงอยู่ที่กรุงปักกิ่ง จนกระทั่งในปี.ศ. 1271 กุบไลข่านได้สถาปนาราชวงศ์หยวนอย่างเป็นทางการ และในปี.ศ. 1276 กองกำลังทหารของราชวงศ์หยวนได้เข้าโจมตีเมืองหางโจว จนกระทั่งถึงปี.ศ. 1279 ก็สามารถล้มล้างราชวงศ์หนานช่งได้สำเร็จ ถือเป็น การรวมประเทศจีนให้เป็นหนึ่ง ในที่สุดเมื่อปี.ศ. 1368 กองกำลังทหารของจูหยวนจางได้เข้ายึดเมืองปักกิ่ง และล้มล้างราชวงศ์หยวน

ในช่วงเวลานั้น เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของจีนเจริญก้าวหน้ากว่ายุโรปมาก ในสมัยราชวงศ์ซ่ง การค้าขายเจริญรุ่งเรือง รวมทั้งเทคโนโลยีพัฒนาก้าวไกล มีการใช้ธนบัตรเป็นประเทศแรกของโลก มีการผลิตดินปืนเอาไว้ทำสงคราม ประดิษฐ์เข็มทิศเพื่อใช้ในการเดินเรือ และมีการคิดค้นแท่นพิมพ์ ส่วนเหล่านี้มีส่วนผลักดันให้โลกเกิดการพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้อาณาเขตของจีนในสมัยราชวงศ์หยวนยังครอบคลุมพื้นที่มากกว่าสมัยก่อนๆ และในช่วงเวลานั้น เมืองปักกิ่งถือเป็นเมืองการค้าที่มีชื่อเสียงในระดับโลก มาโค โปโลนักเดินทางชาวอิตาลี ได้เดินทางมาประเทศจีนในสมัยราชวงศ์หยวน และพำนักอยู่ในประเทศจีนนานกว่า 10 ปี โดยหนังสือที่ท่านเขียน “บันทึกการเดินทางของมาโค โปโล” ได้บรรยายความเจริญรุ่งเรืองของเมืองปักกิ่งไว้ด้วย

4.7 ราชวงศ์หมิง (明朝) (ค.ศ. 1368 - ค.ศ. 1644)

ราชวงศ์หมิงเป็นราชวงศ์ของจีนสถาปนาโดยจูหยวนจาง เมื่อปี.ศ. 1368 จูหยวนจาง หรือจักรพรรดิหมิงไท่จูครองราชย์ที่เมืองนานกิง และได้สถาปนาราชวงศ์หมิงขึ้น 31ปีแห่งการครองอำนาจ จักรพรรดิหมิงไท่จูได้เสริมสร้างระบอบรวมศูนย์อำนาจรัฐเผด็จการแบบศักดินาให้เข้มแข็งขึ้นอย่างสุดความสามารถ จักรพรรดิหมิงไท่จูประหารขุนนางผู้มีคุณูปการ ฆ่าผู้คนที่มีความเห็นที่ไม่เหมือนพระองค์ เพิ่มอำนาจของจักรพรรดิให้มากขึ้นปราบปรามอิทธิพลที่ต่อต้านพระองค์ หลังจากจักรพรรดิหมิงไท่จูสวรรคตแล้ว จักรพรรดิเจี้ยนเหวินซึ่งเป็นพระราชนัดดาองค์หนึ่งได้ขึ้นครองราชย์ ต่อมาไม่นาน จูตี้ ผู้เป็นปิตุลาของจักรพรรดิเจี้ยนเหวินซึ่ง ได้ลุกขึ้นต่อสู้และโค่นอำนาจรัฐของจักรพรรดิเจี้ยนเหวินลง จูตี้ได้ขึ้นครองราชย์เป็นจักรพรรดิหมิงเฉิงจูหรือจักรพรรดิหย่งเล่อ ในปี.ศ. 1421 จักรพรรดิหย่งเล่อได้ย้ายเมืองหลวงจากเมืองหนานจิงไปยังกรุงปักกิ่ง

แม้รัฐบาลของราชวงศ์หมิงจะเสริมระบอบรวมศูนย์อำนาจรัฐให้มากขึ้นก็ตาม แต่มีจักรพรรดิหลายองค์ไม่ทรงพระปรีชาหรือไม่ก็ทรงพระเยาว์เกินไป ไม่สนพระทัยการบริหาร

ประเทศ อำนาจจึงตกอยู่ในมือของเสนาบดีและชนที่ พวกเขาทุจริตคดโกงและขู่เชือดเอาเงิน ทำร้ายขุนนางที่ซื่อสัตย์ กิจการบริหารบ้านเมืองเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ ความขัดแย้งในสังคมรุนแรง ช่วงกลางสมัยราชวงศ์หมิงจึงเกิดการลุกขึ้นต่อสู้ของชาวนาหลายครั้งหลายหนแต่ถูกปราบปรามลงได้

ในสมัยราชวงศ์หมิง เคยมีนักการเมืองที่มีชื่อเสียงชื่อจางจี้เจิ้ง สามารถคลี่คลาย ความขัดแย้งกันทางสังคมและกอบกู้การปกครองของราชวงศ์หมิงด้วยวิธีดำเนินการปฏิรูป เขา ปรับปรุงระบบขุนนาง พัฒนาการเกษตร ซ่อมแซมแม่น้ำและคูคลอง และได้รวมภาษีอากรและการกะเกณฑ์บังคับต่างๆให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้ช่วยลดภาระของประชาชนลงไปได้บ้าง ระดับหนึ่ง

ในสมัยราชวงศ์หมิง การเกษตรพัฒนามากขึ้นกว่ายุคก่อน การทอผ้าไหมและการผลิต เครื่องเคลือบดินเผามีความก้าวหน้ารุ่งเรือง การทำเหมืองเหล็ก การหล่อเครื่องทองเหลือง การผลิตกระดาษ การต่อเรือเป็นต้นก็มีการพัฒนาอย่างมาก การแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและ วัฒนธรรมระหว่างประเทศมีบ่อยครั้ง เจิ้งเหอซึ่งชาวไทยเรียกกันว่าซาเปากงได้นำกองเรือจีนไป เยือนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแอฟริกาทั้งหมดกว่า 30 ประเทศถึง 7 ครั้งตามลำดับ เศรษฐกิจ การค้าก็ได้พัฒนาเริ่มปรากฏเป็นเค้าโครงของเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ในสมัยราชวงศ์หมิงงาน หัตถกรรมประเภทต่างๆเช่น เครื่องเคลือบดินเผาและสิ่งทอเป็นต้นได้พัฒนาถึงระดับค่อนข้างสูง โดยเฉพาะกิจการทอผ้าไหม มีเจ้าของโรงงานผลิตสิ่งทอที่มีเครื่องปั่นด้ายจำนวนหลายสิบเครื่อง และ “ช่างปั่นทอ” มีฝีมือที่รับจัดตามสั่งโดยเฉพาะขึ้นแสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเริ่มต้น ขึ้นแล้ว ในสมัยราชวงศ์หมิงมีสินค้าหลากหลายชนิด การแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าเป็นไปอย่าง คึกคัก ในสถานที่ที่มีผลผลิตอุดมสมบูรณ์และการคมนาคมสะดวกได้ก่อรูปขึ้นเป็นศูนย์การค้าทั้ง ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก เกิดเมืองใหญ่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองเช่นปักกิ่ง นานกิง ซูโจว หังโจว กว่างโจว เป็นต้น

ช่วงปลายราชวงศ์หมิง สภาพการผูกขาดที่ดินรุนแรงมาก พระราชวงศ์และบรรดา เจ้านายที่ได้รับการแต่งตั้งมีที่ดินกระจายอยู่ทั่วประเทศ ภาษีอากรของรัฐบาลก็นับวันมากขึ้น ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นต่างๆของสังคมก็นับวันรุนแรงขึ้น มีเสนาบดีและขุนนางบางคน พยายามจะคลี่คลายความขัดแย้งในสังคมให้เบาบางลง และเรียกร้องให้ขยับยั้งสิทธิ พิเศษของ เสนาบดีชั้นที่และเชื้อพระวงศ์ทั้งหลาย เสนาบดีเหล่านี้เที่ยวบรรยายวิชาการและวิพากษ์วิจารณ์ การเมืองจึงถูกเรียกกันว่าเป็น “พรรคตงหลินตั้ง” แต่แล้วพวกเขาก็ต้องถูกเสนาบดีชั้นที่และขุน นางที่มีอำนาจโจมตีและทำร้าย ซึ่งยิ่งทำให้สังคมวุ่นวายมากยิ่งขึ้น การต่อสู้ในชนบทที่ทวีความ รุนแรงขึ้น ในปีค.ศ. 1627 ฝนทล่่านซีเกิดทุพภิกขภัย แต่ข้าราชการยังคงบีบบังคับให้ประชาชน จ่ายภาษี จนทำให้เกิดการลุกขึ้นต่อสู้ ประชาชนที่ประสบภัยเป็นพันเป็นหมื่นรวมตัวขึ้นเป็นกอง ทหารชาวนาหลายกลุ่มหลายสาย จนปีค.ศ. 1644 กองทหารชาวนานุกเข้าไปถึงกรุงปักกิ่ง

จักรพรรดิฉินซึ่งเป็นจักรพรรดิองค์สุดท้ายของราชวงศ์หมิงต้องผูกพระคอสิ้นพระชนม์ ราชวงศ์หมิงจึงล่มสลาย

4.8 ราชวงศ์ชิง (清朝) (ค.ศ. 1644 - ค.ศ. 1911)

ราชวงศ์ชิงบางครั้งเรียกว่า ราชวงศ์แมนจู ปกครองแผ่นดินจีนต่อจากราชวงศ์หมิง และถือเป็นราชวงศ์สุดท้ายของประเทศจีน ราชวงศ์ชิงไม่ได้ก่อตั้งโดยชาวจีนซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศจีน แต่เป็นชาวแมนจูซึ่งอาศัยอยู่ในเขตแมนจูเรีย ทางตะวันออกเฉียงเหนือของสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบัน ในสมัยนั้น ชาวแมนจูเป็นเพียงกลุ่มชนเร่ร่อนทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีน ในช่วงที่ราชวงศ์หมิงเกิดจลาจลและการเมืองไร้เสถียร ภาพ ชาวแมนจูถือโอกาสรวบรวมกำลังพล และเข้าบุกยึดกรุงปักกิ่งซึ่งเป็นราชธานีของราชวงศ์หมิง ได้ใน ค.ศ.1644 และสถาปนาอาณาจักรต้าชิง เป็นราชสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การตรวจตราข้อบังคับของสังคม ศาสนา และการค้าทางเรือที่รุ่งเรืองที่สุดยุคหนึ่งก็ว่าได้ และอีกอย่างที่น่าสนใจก็คือ การให้ชาวจีนไว้ผมหางเปียและใส่เสื้อแบบแมนจูเลีย ปิดแขนเสื้อและขา เลียนแบบสมัยราชวงศ์ถังเก่า พร้อมประจำ 500 เม็ด และต้องนับถือพุทธจีน ถือเป็นการเริ่มนับถือศาสนาพุทธจีนที่เจริญรุ่งเรืองมากยุคหนึ่ง

หลังจากเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในช่วงต้นราชวงศ์ สภาพทั่วไปในพุทธศตวรรษที่ 24 ราชวงศ์ชิงเริ่มอ่อนแอและความเจริญรุ่งเรืองลดลง เนื่องจากประเทศจีนประสบปัญหาความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงของกลุ่มคนในวงการต่างๆ โดยเฉพาะด้านการเมืองที่มีขุนนางฉ้อราษฎร์บังหลวง เศรษฐกิจหยุดนิ่ง เพราะจักรพรรดิเฉียนหลง กษัตริย์เจ้าสำราญโปรดความหรูหราฟุ่มเฟือย และทำสงครามบ่อยครั้ง เงินทองพระคลังขาดสน และจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนที่ทำกิน จะเห็นได้ว่าราชวงศ์ชิงมีปัญหาความกดดันภายในประเทศที่สะสมมานาน ประกอบกับความกดดันภายนอกจากชาติมหาอำนาจในยุคล่าอาณานิคม ที่ราชวงศ์ชิงไม่อาจต้านได้เพราะระบบการปกครอง และเศรษฐกิจที่ล้าสมัย

ในช่วงต้นของพุทธศตวรรษที่ 25 ประชาชนเริ่มรวมกลุ่มกันประท้วงมากขึ้นและขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ ทั้งพระนางซูสีไทเฮาและจักรพรรดิฉางสูววรรคตใน ค.ศ.1908 ทิ้งให้สมาชิกราชวงศ์ที่ไร้บารมีและสถานภาพทางการเมืองไม่แน่นอน ยังอยู่ในพระราชวังต้องห้าม ผู้ชื่อ โอรสขององค์ชายซุนที่ 2 ได้รับการอภิเษกให้เป็นจักรพรรดิองค์ต่อไปตั้งแต่พระชนมายุเพียง 2 ชันษา โดยให้พระราชบิดาเป็นผู้สำเร็จราชการแทน ต่อมา นายพลหยวน ซื่อไข่ ถูกปลดออกจากตำแหน่งทางทหาร ในกลางปี ค.ศ. 1911 องค์ชายซุนที่ 2 ทรงตั้งคณะรัฐมนตรีหลวง โดยสมาชิกเกือบทั้งหมดเป็นพระญาติ มีหน้าที่บริหารประเทศจีนในเรื่องทั่วไป การตั้งคณะรัฐมนตรีหลวงครั้งนี้ได้สร้างความไม่พอใจอย่างยิ่งให้กับข้าราชการชั้นสูงทั้งหลาย ซึ่งรวมทั้ง จางจี้ตง ด้วย

ในวันที่ 10 ตุลาคมค.ศ. 1911 ได้เกิดจลาจลอยู่ข้างขึ้น และต่อมา นายพลซุน ยัตเซ็น ได้ประกาศก่อตั้งรัฐบาลของตนขึ้นใหม่ ในนามสาธารณรัฐจีน ที่เมืองหนานจิง หัวเมืองหลายแห่ง

เริ่มตีตัวแยกจากรัฐบาลราชวงศ์ชิง เมื่อสถานการณ์ไม่น่าไว้วางใจเช่นนี้ รัฐบาลราชวงศ์ชิงจึงเรียกตัวนายพลหยวน ซื่อไข่เข้าพบ ซึ่งในขณะนั้นนายพลหยวน ซื่อไข่รู้สึกไม่พอใจราชวงศ์อยู่แล้ว กลับเข้ามาควบคุมกองทัพเป่ย์หยาง เพื่อปราบปรามกลุ่มผู้แข็งข้อทั้งหลาย หลังจากที่นายพลหยวน ซื่อไข่ได้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและจัดตั้งรัฐบาลของตนแล้ว นายพลหยวนก็ได้เรียกร้องให้องค์ชายซุนลงจากตำแหน่งผู้สำเร็จราชการ

หลังจากองค์ชายซุนออกจากตำแหน่งแล้ว หยวน ซื่อไข่และนายพลจากกองทัพเป่ย์หยางก็ครอบงำราชวงศ์ชิงได้สำเร็จ ประเทศจีนในครั้งนั้นก็มี รัฐบาล 2 ฝ่าย รัฐบาลหยวน ซื่อไข่ ปฏิเสธการทำสงครามกับรัฐบาลสาธารณรัฐของซุน ยัตเซ็น โดยให้เหตุผลว่าเสียค่าใช้จ่ายสูงและไม่มีเหตุผล คำเรียกร้องของราชวงศ์ชิงคืออยากให้ประเทศจีนปกครองระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ และซุนยัตเซ็นอยากให้ประเทศปกครองด้วยระบอบสาธารณรัฐ หลังจากที่ได้รับอนุญาตจากหลงหยูไทเฮาแล้ว นายพลหยวนก็ได้เปิดการเจรจากับซุนยัตเซ็น โดยที่ซุนยัตเซ็นมีเป้าหมายว่าถ้าก่อตั้งสาธารณรัฐจีนสำเร็จแล้ว อาจจะให้นายพลหยวนขึ้นเป็นประธานาธิบดี ใน ค.ศ. 1912 หลังจากการเจรจา หลงหยูไทเฮาก็ได้ออกพระราชเสาวนีย์ประกาศให้จักรพรรดิผู่อี๋ผู้เป็นพระโอรสบุญธรรมสละราชบัลลังก์ การล่มสลายของราชวงศ์ชิงในปี ค.ศ. 1911 ถือเป็นกาลสิ้นสุดของประวัติศาสตร์การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในจีนที่มีมายาวนานกว่า 2,000 ปี และจุดเริ่มต้นของการปกครองแบบสาธารณรัฐของจีน

5. จีนยุคใหม่ (现代中国) (ค.ศ. 1911 - ค.ศ. 1949)

5.1 ยุคสาธารณรัฐจีน (中华民国) (ค.ศ. 1912-1949)

ปี ค.ศ. 1911 เกิดการปฏิวัติซินไฮ่ ซึ่งเป็นการปฏิวัติเป็นสาธารณรัฐโดย ดร.ซุนยัตเซ็น ราชวงศ์ชิงถูกยึดอำนาจในปีนั้น และใน พ.ศ. 1912 ผู่อี๋ จักรพรรดิองค์สุดท้ายถูกบังคับให้สละราชสมบัติ ถือเป็นจุดอวสานของราชวงศ์ชิง และการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของจีน ดร. ซุนยัตเซ็น เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ซึ่งปกครองด้วยสิทธิขาดของจักรพรรดิ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีจักรพรรดิเป็นประมุขตามอารยธรรม

ต่อมา ระหว่างการจัดตั้งกองกำลังแต่ละกลุ่มต่างเกิดความขัดแย้งกันอย่างหนัก ในการคัดสรรบุคคลที่จะก้าวเข้ามาเป็นผู้นำรัฐบาลชั่วคราว จนการจัดตั้งรัฐบาลต้องล่าช้าออกไปหน่วยงานกลางของสมัชชาแห่งชาติที่อยู่อันกับเซียงไฮ้จึงได้ส่งโทรเลขไปยังกลุ่มปฏิวัติในแต่ละมณฑลเพื่อให้ส่งตัวแทนเข้ามาหารือในการจัดตั้งรัฐบาลกลางช่วงเวลานั้นประจวบกับดร.ซุนยัตเซ็นได้กลับมาเยี่ยมเยียนประเทศจีนพอดี ทำให้การหารือของตัวแทน 17 มณฑลในวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1911 ได้มีการคัดเลือกเลือกให้ซุนจงซัน (孙中山) หรือดร. ซุนยัตเซ็นเป็นประธานาธิบดีชั่วคราว และกำหนดชื่อของประเทศเป็นสาธารณรัฐจีน (中华民国)

รัฐบาลใหม่ได้เลือกให้เมืองหนานจิง เป็นเมืองหลวงชั่วคราว ส่วนตัวแทนจากมณฑลต่างๆก็ได้แปรสภาพมาเป็นสภานิติบัญญัติชั่วคราว มีการผ่านร่างรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐจีนขึ้น อีกทั้งมีการประกาศกฎหมายใหม่ๆเป็นจำนวนมาก มีการประกาศให้ประชาชนทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกัน มีสิทธิในการเข้ารับการเลือกตั้ง พักอาศัย นับถือศาสนา ชุมชน วิพากษ์วิจารณ์ และเผยแพร่ความคิดของตนได้อย่างอิสระ จากนั้นได้ยกเลิกการเก็บภาษีการเกษตรแบบบริดนาทาเร็นของราชวงศ์ชิง สนับสนุนให้ชาวจีนโพ้นทะเลกลับมามากลงทุนในประเทศ ด้านการศึกษา มีการสอนในเรื่องของอิสตรีความเสมอภาค สนับสนุนให้โรงเรียนมีทั้งชายและหญิง ยกเลิกคำเรียกขานแบ่งชนชั้นในอดีตเช่น “ใต้เท้า” “นายท่าน” และให้หญิงชายทุกคนตัดผมเปียทิ้ง หญิงห้ามมัดเท้า และห้ามไม่ให้ประชาชนเล่นการพนัน สูบฝิ่น หรือเพาะปลูกฝิ่น

ทว่าหลังสาธารณรัฐจีนได้ถูกสถาปนาขึ้นไม่นานก็ต้องพบกับแรงกดดันจากกลุ่มต่อต้านหลายกลุ่มที่ร่วมมือกัน โดยเฉพาะหยวนซื่อไช่ (袁世凯) ที่ใช้ทั้งกำลังกองทัพและการหลอกลวงทางการเมือง บีบให้คณะปฏิวัติต้องยอมส่งมอบอำนาจรัฐให้กับหยวนซื่อไช่ ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1912 ฮองเต้ผู้อี้ได้ประกาศสละราชสมบัติ ต่อมาในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ดร. ซุนยัตเซ็น ประกาศลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีต่อสภานิติบัญญัติ และทางสภาได้เลือกให้หยวนซื่อไช่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีชั่วคราวคนที่ 2 ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1912

แม้ว่าหยวนซื่อไช่ จะสามารถแย่งชิงผลประโยชน์อันเกิดจากการปฏิวัติไปได้แต่เขาก็ยังมิได้พอใจ ยังคงฝันหวานอยากจะเป็น “ฮองเต้” อยู่ ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งประธานาธิบดีในสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญขึ้นในวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ. 1913 เนื่องจากรัฐธรรมนูญใหม่ได้กำหนดว่าผู้ที่จะมาเป็นประธานาธิบดีจะต้องได้เสียง 3 ใน 4 ทำให้หยวนซื่อไช่ส่งกำลังทหาร เข้าล้อมสภา หลังจากการโหวต 2 ครั้งที่ยวนไม่ได้รับตำแหน่ง เขาจึงตัดสินใจใช้กำลังบีบให้สภาเลือกตนเองเป็นประธานาธิบดี และเข้าดำรงตำแหน่งในวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ. 1913 หลังจากนั้นหยวนซื่อไช่ ได้ทำการยุบพรรคก๊กมินตั๋ง และสภา จากนั้นได้ฉีกรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว แล้วจัดทำรัฐธรรมนูญที่ถูกเรียกขานเป็นฉบับหยวนซื่อไช่ขึ้น แล้วรวบอำนาจทางการเมืองทั้งหมดมาไว้ที่ตน ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่เพียงแต่จะทำให้หยวนซื่อไช่ สามารถเป็นประธานาธิบดีได้คราวละ 10 ปีไม่จำกัดวาระ ยังสามารถที่จะเลือกผู้สืบทอดตัวเองอีกด้วย

แม้ว่าอำนาจของหยวนซื่อไช่ ในขณะนั้น จะแทบไม่ต่างไปจากระบอบกษัตริย์แล้วก็ตาม ทว่าเดือนธันวาคมปีค.ศ. 1915 หยวนซื่อไช่ ได้อำนาจเรียกร้องของประชาชน ในการประกาศฟื้นฟูระบบการปกครองระบอบกษัตริย์ขึ้น และตั้งชื่อปีรัชกาลของตนว่าหงเสี้ยน (洪宪) ทว่าการกระทำดังกล่าวไม่เพียงแต่ถูกต่อต้านอย่างรุนแรงจากชนชั้นกับเหลียงฉีเซา แม้แต่ตัวนฉีรู่ย (段祺瑞) และเฟิงกั๋วจาง (冯国璋) ผู้นำกองทัพเป่ย์หยางเองก็มีความไม่พอใจ จนกระทั่งวันที่ 25 ธันวาคมเซ่อเอ้อ (蔡锷) และถังจี้เหยา (唐继尧) ได้ก่อตั้งกองทัพปฏิวัติขึ้นที่ยูนนาน โดยเริ่มต้นเปิดฉากสงครามพิพาทกับชาติโงมตีหยวนซื่อไช่ โดยมีกั๋วโจว กว่างซีที่ให้การสนับสนุน ในกองทัพเป่ย์หยางเองก็ส่งสัญญาณต่อต้านมาไม่น้อย ทำให้ในที่สุดหยวนซื่อไช่ถูกบีบ

ให้ยกเลิกระบอบกษัตริย์ในวันที่ 22 มีนาคม ค.ศ.1916 หลังจากที่เพิ่งสถาปนามาได้เพียง 83 วัน และกลับมาใช้ชื่อสาธารณรัฐจีน

ภายหลังจากได้มีการแต่งตั้งให้ต้วนฉีรู่ย์ให้จัดตั้งคณะรัฐบาลพร้อมควบตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ในขณะที่ตนเองก็บีบให้หยวนซื่อไช่ ต้องส่งมอบอำนาจของกองทัพให้กับตน แต่หลังจากนั้นกว้างตง เจ้อเจียง ส่านซี หูหนาน และซื่อชวน (เสฉวน) กลับได้ส่งโทรเลขประกาศตัวเป็นอิสระไม่ยอมขึ้นกับหยวนซื่อไช่อีกต่อไป กระทั่งวันที่ 6 มิถุนายน ค.ศ. 1916 หยวนซื่อไช่ ได้ป่วยตายด้วยโรคปัสสาวะเป็นพิษ และเสียชีวิตด้วยวัย 57 ปี

หลังจากที่หยวนซื่อไช่ตายไปท่ามกลางเสียงสาบแช่งของผู้คน หลีหยวนหงก็ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต่อ โดยมีต้วนฉีรู่ย์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทว่าในช่วงเวลานั้นได้เกิดความขัดแย้งขึ้นในกองทัพ ทำให้มีการเปลี่ยนตัวประธานาธิบดีกันบ่อยครั้ง โดยในวันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ.1917 ได้มีการแต่งตั้งให้เฟิงกั้วจาง มาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีปักกิ่ง พอมาถึงวันที่ 10 กันยายน ค.ศ. 1918 ก็แต่งตั้งสวีซื่อซัง (徐士昌) เป็นประธานาธิบดี กระทั่งในเที่ยงวันที่ 4 พฤษภาคม ค.ศ.1919 ขณะที่สวีซื่อซัง กำลังจัดงานเลี้ยงอยู่ที่ทำเนียบประธานาธิบดีในจงหนานไห่ ก็เป็นช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ที่นักประวัติศาสตร์เรียกว่าขบวนการ 4 พฤษภาคมขึ้น

หลังจากเหตุการณ์ 4 พฤษภาคม ก็ได้มีเหตุการณ์สำคัญๆอีกหลายเหตุการณ์ เช่น การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ สงครามปราบขุนศึกภาคเหนือ สงครามรุกรานจากญี่ปุ่น สंहารหมู่ที่นานกิง สงครามกลางเมืองกับสามยุทธการได้แก่ ยุทธการเหลียวหนิง-เสิ่นหยาง ยุทธการไฮวเหอ-ไห่โจว และยุทธการเป่ย์ผิง-เทียนจิน หรือยุทธการปักกิ่ง-เทียนสิน ถือเป็นยุทธการสุดท้าย ซึ่งเริ่มต้นขึ้นในวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ.1948 จนถึง วันที่ 31 มกราคม ค.ศ. 1949 หลังจากยุทธการเหลียวหนิง-เสิ่นหยาง กองทัพปลดแอกได้รับคำสั่งให้เข้าโอบล้อมพื้นที่ โดยเริ่มต้นบุกจากเส้นทางตะวันตกอย่างซินเป่าอัน จางเจียวโซ่ว จนกระทั่งวันที่ 15 มกราคม ค.ศ. 1949 ก็สามารถสังหารทหารก๊กมินตั๋งทั้งสิ้น 130,000 คน ยึดครองเมืองเทียนจิน หลังจากนั้นไม่นาน หลังจากความพยายามของหน่วยงานใต้ดินของพรรคคอมมิวนิสต์ที่เป่ย์ผิง (ปักกิ่ง) กับกองทัพปลดแอก ในที่สุดทหารรักษาการณ์ของก๊กมินตั๋งในปักกิ่งจำนวน 250,000 คนก็ยอมจำนน ทำให้กองทัพของพรรคคอมมิวนิสต์ได้ครอบครองพื้นที่ส่วนใหญ่ของทางเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผลสำเร็จ หลังจากผ่านสามยุทธการซึ่งกินเวลาเพียง 142 วัน ทหารของพรรคก๊กมินตั๋งไม่ว่าจะเป็นการถูกสังหาร ยอมจำนน แปรพักตร์ รวมกันแล้วมีจำนวนทั้งสิ้นถึง 1.54 ล้านคน ชัยชนะในสามยุทธการจึงกลายเป็นการวางรากฐานแห่งชัยชนะอันมั่นคงทั่วประเทศให้กับพรรคคอมมิวนิสต์

5.2 สาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国) (ค.ศ. 1949-ปัจจุบัน)

ในเดือนมกราคมของปี ค.ศ. 1949 เจียงไคเช็คได้ประกาศสละตำแหน่งให้กับหลี่เจงเหวินเป็นผู้รักษาการ กระทั่งวันที่ 20 เดือนเมษายนในปีเดียวกัน ตัวแทนของพรรคก๊กมินตั๋งและ

พรรคคอมมิวนิสต์ได้ประชุมเพื่อสงบศึกกันที่ปักกิ่ง ทว่ารัฐบาลหนานจิงกลับปฏิเสธการลงนาม สันติภาพภายในประเทศฉบับนั้น รุ่งขึ้นเหมาเจ๋อตงกับจูเต๋อจิงได้มีคำสั่งประกาศไปยังกองทัพปลดแอกให้เคลื่อนพลเข้าควบคุมทั่วประเทศ และทำศึกครั้งใหญ่เพื่อข้ามแม่น้ำแยงซีเกียง ท่ามกลางการคุ้มกันจากปืนใหญ่ ทำให้ทหารจำนวนนับล้านของกองทัพปลดแอกสามารถฝ่าด่านแม่น้ำแยงซีเกียงไปได้อย่างรวดเร็ว ภายในเวลาเพียง 2 วันกองทัพคอมมิวนิสต์สามารถยึดเมือง เจิ้นเจียง หยางโจว เจียงหยาง และยึดครองหนานจิงซึ่งเป็นเมืองหลวงของฝ่ายก๊กมินตั๋งสำเร็จในวันที่ 23 เมษายน จากนั้นกองทัพปลดแอกจึงรีบบุกยึดไปยังตะวันออกเฉียงใต้ ทางใต้ และยึดครองดินแดนผืนใหญ่ทางใต้ จนพรรคก๊กมินตั๋งต้องถอยร่นไปตั้งหลักที่กวางโจว เฉิงตู ฉงชิ่ง และไปยังไต้หวันในที่สุด

วันที่ 21 กันยายน ค.ศ. 1949 พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้เปิดประชุมสภาที่ปรึกษาการเมืองประชาชนจีนเต็มคณะครั้งที่ 1 ได้กำหนดชื่อประเทศว่า สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเลือกเหมาเจ๋อตงเป็นประธานรัฐบาลกลาง ในวันที่ 30 ของเดือนเดียวกัน เหมาเจ๋อตงได้ประกาศว่า “ในวันที่เราได้จัดประชุม เท่ากับว่าประชาชนจีนได้เอาชนะศัตรูของตน เปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของประเทศจีน และสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้น พวกเรา 475 ล้านคนต่างได้ลุกขึ้นแล้ว และอนาคตของชนชาติเรานั้นก็คือความรุ่งโรจน์อันไร้ที่สิ้นสุด”

วันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 คณะกรรมาธิการกลางจัดประชุมสภาเต็มคณะสมัยแรกที่จงหนานไห่ มีการประกาศให้ประธาน และรองประธานรัฐบาลกลางเข้ารับตำแหน่ง โดยมีเหมาเจ๋อตงควบตำแหน่งประธาน (ประธานาธิบดี) กับตำแหน่งประธานคณะกรรมการกลางทหารรัฐบาลประชาชน และแต่งตั้งให้โจวเอินไหลดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ควบตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ

ภายใน 3 วันเดียวกัน ก็มีการจัดพิธีเฉลิมฉลองที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน โดยมีเหมาเจ๋อตงเป็นประธานท่ามกลางทหารและประชาชนกว่า 300,000 คนที่ลานจัตุรัสเทียนอันเหมินในวันนั้น หลังจากที่ทำกรร้องเพลงชาติแล้ว เหมาเจ๋อตงได้เป็นผู้กดปุ่มไฟฟ้า ให้ธงแดงห้าดาวได้โบกสะบัดท่ามกลางเสียงของผู้คนที่ตะโกนว่า “ประธานเหมาจงเจริญ” และเสียงตอบกลับว่า “ประชาชนจงเจริญ”

บทสรุป

ในบทที่ 3 ประวัติศาสตร์เงินพื้นฐานที่ควรรู้ ผู้เรียบเรียงเอกสารประกอบการสอน ได้รวบรวมเนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในประวัติศาสตร์เงินเบื้องต้นได้อย่างง่าย โดยแบ่งหัวข้อประวัติศาสตร์เงินหลักๆ ไว้ดังนี้ ลำดับราชวงศ์จีน สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ยุคโบราณสมัยประวัติศาสตร์ สมัยราชวงศ์ และเงินยุคใหม่ เป็นต้น ผู้เรียบเรียงได้สร้างตารางเรียงลำดับราชวงศ์จีน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น โดยตารางจะเรียงลำดับจากราชวงศ์แรกจนถึงราชวงศ์สุดท้ายของจีน และยังคงกล่าวถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาก่อนที่จะก่อตั้งเป็นยุคปัจจุบันคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ของจีนก็คือ ยุคหินเก่า จีนเป็นดินแดนที่มีมนุษย์อาศัยเป็นเวลานานที่สุดในทวีปเอเชีย หลักฐานที่พบคือ มนุษย์หยวนโหม่ว โครงกระดูกมนุษย์ปักกิ่ง และมนุษย์ถ้ำ มีอายุรวมๆ 1,700,000 ปี 18,000 ปี ในยุคหินกลาง การใช้ชีวิตจะเป็นกึ่งเร่ร่อน ไม่มีการตั้งที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งถาวร มีการพบเครื่องถ้วยชาม หม้อ มีการล่าสัตว์ เก็บอาหาร เครื่องมือหิน เป็นต้น ในยุคหินใหม่ จะเริ่มตั้งหลักแหล่งเป็นชุมชน รู้จักเพาะปลูกข้าวฟ่าง เลี้ยงสัตว์ ทอผ้า ปลูกบ้านมีหลังคา และมีการทำเครื่องปั้นดินเผาที่สวยงาม สูดท้ายในยุคโลหะ หลักฐานที่เก่าที่สุดคือ มีดทองแดง แล้วยังพบเครื่องสำริดเก่าที่สุด ซึ่งนำมาใช้ทำภาชนะต่าง เป็นต้น

ต่อมาในยุคโบราณสมัยประวัติศาสตร์ จะกล่าวถึงสมัยราชวงศ์เซี่ย ราชวงศ์ซาง ราชวงศ์โจว โดยในยุคโบราณสมัยประวัติศาสตร์นี้ ราชวงศ์โจวจะมีระยะปกครองแผ่นดินยาวนานที่สุดในจีน โดยในช่วงราชวงศ์โจวที่มีการปกครองแผ่นดินยาวนานที่สุดในจีน จะแบ่งออกเป็น ราชวงศ์โจวตะวันตก ราชวงศ์โจวตะวันออก ยุคชุนชิว และสิ้นสุดที่ยุคจ้านกั๋ว จุดสำคัญในช่วงนี้ก็คือ ยุคจ้านกั๋ว หรือเจ็ดมหานครรัฐแห่งยุคจ้านกั๋ว ได้แก่ รัฐฉี รัฐฉู่ รัฐเยียน รัฐหาน รัฐเจ้า รัฐเว่ย และรัฐฉินยุคสมัยนี้มีสงครามดุเดือดระหว่างรัฐต่อเนือง รัฐฉินกับรัฐฉีได้รับการขนานนามเป็นสองรัฐมหาอำนาจ ยุคนี้สิ้นสุดโดยการขึ้นครองอำนาจของ อังเจิ้ง แห่งรัฐฉิน หรือที่รู้จักกันในนาม จินซีฮ่องเต้ โดยถือเป็นจักรพรรดิองค์แรกของจีน

ในช่วงสมัยราชวงศ์ จะประกอบไปด้วยราชวงศ์ดังนี้ ราชวงศ์ฉิน ราชวงศ์ฮั่นตะวันตก ยุคสามก๊ก ราชวงศ์จิ้น ยุคหนานเป่ย์เฉา ราชวงศ์สุย ราชวงศ์ถัง ยุคห้าราชวงศ์ ยุคสิบแคว้น ราชวงศ์หมิง และราชวงศ์สุดท้ายของจีนคือ ราชวงศ์ชิง ต่อมาปี ค.ศ. 1911 เกิดการปฏิวัติซินไฮ่ ราชวงศ์ชิงถูกยึดอำนาจ จึงเข้าสู่เงินยุคใหม่ โดยยุคแรกในจีนยุคใหม่คือ ยุคสาธารณรัฐจีน โดยมี ดร. ซุนยัตเซ็นเป็นประธานาธิบดีชั่วคราว ต่อมากลุ่มต่อต้านหลายกลุ่มที่ร่วมมือกัน โดยเฉพาะหยวนซื่อไช่ ที่ใช้ทั้งกำลังกองทัพ และการหลอกลวงทางการเมือง บีบให้คณะปฏิวัติต้องยอมส่งมอบอำนาจรัฐให้กับหยวนซื่อไช่ ต่อมาเกิดศึกสงครามแย่งชิงอำนาจทั้งภายในและภายนอก กระทั่งวันที่ 6 มิถุนายน ค.ศ. 1916 หยวนซื่อไช่ ได้ป่วยตายด้วยโรคปัสสาวะเป็นพิษ และ

เสียชีวิตด้วยวัย 57 ปี หลังจากที่หยวนซื่อไต่ตาย ในช่วงเวลานั้นได้เกิดความขัดแย้งขึ้นในกองทัพ ทำให้มีการเปลี่ยนตัวประธานาธิบดีกันบ่อยครั้ง

ต่อมาเพื่อชิงอำนาจปกครองประเทศ พรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ต่อสู้กัน ก่อนพรรคก๊กมินตั๋งจะพ่ายแพ้และถอยหนีไปได้หัวนในปี ค.ศ. 1949 ต่อมาวันที่ 21 กันยายน ค.ศ. 1949 พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้เปิดประชุมสภาที่ปรึกษาการเมืองประชาชนจีนเต็มคณะครั้งที่ 1 ได้กำหนดชื่อประเทศว่า สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเลือกเหมาเจ๋อตงเป็นประธานรัฐบาลกลาง และในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ.1949 คณะกรรมาธิการกลางจัดประชุมสภาเต็มคณะสมัยแรก ประกาศให้เหมาเจ๋อตงเข้ารับตำแหน่งประธาน(ประธานาธิบดี)กับ ตำแหน่งประธาน คณะกรรมการกลางทหารรัฐบาลประชาชน และแต่งตั้งให้โจวเอินไหลดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี สิ้นท้ายวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ.1949 บ่าย 3 วันเดียวกัน ก็มีการจัดพิธีเฉลิมฉลองที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน โดยมีเหมาเจ๋อตงเป็นประธานท่ามกลางทหารและประชาชนกว่า 300,000 คนที่ลานจัตุรัสเทียนอันเหมิน

คำถามทบทวน

1. จากการศึกษาที่ท่านได้ศึกษาประวัติศาสตร์เงินพื้นฐานที่ควรรู้ ขอให้ท่านบอกลำดับราชวงศ์ของประเทศจีนตามความเข้าใจของท่าน
2. จากการศึกษาที่ท่านได้ศึกษาประวัติศาสตร์เงินพื้นฐานที่ควรรู้ ขอให้ท่านอธิบายสมัยก่อนประวัติศาสตร์ของประเทศจีนตามความเข้าใจของท่าน
3. จากการศึกษาที่ท่านได้ศึกษาประวัติศาสตร์เงินพื้นฐานที่ควรรู้ ขอให้ท่านอธิบายยุคโบราณสมัยประวัติศาสตร์ตามความเข้าใจของท่าน
4. จากการศึกษาที่ท่านได้ศึกษาประวัติศาสตร์เงินพื้นฐานที่ควรรู้ ขอให้ท่านบอกชื่อกษัตริย์องค์แรกของสมัยราชวงศ์จิ้นคือท่านใด
5. ขอให้ท่านวิเคราะห์และเปรียบเทียบระหว่างประวัติศาสตร์จีน และประวัติศาสตร์ไทย พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็น